

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Навчально -
наукового Інституту
педагогіки і психології

 С.М. Кондратюк
«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Сучасні технології психологічного консультування

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія другого (магістерського)
рівня вищої освіти

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту педагогіки і психології
«30» серпня 2023 р.

Голова

 Бондаренко Ю.А., д.п.н., проф.
(ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми – 2023

Розробники:

Дворніченко Л.Л., к. філософ. н., доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Кузікова С.Б., д. психол. н., професор
ПІБ, науковий ступінь, вчене звання

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	(магістр)	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 150		2-й	2-й
		Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		112 год.	140 год.
		Консультації:	
год.		2 год.	
Вид контролю: екзамен			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сучасні технології психологічного консультування» є однією з провідних в циклі підготовки магістрів психологів. Метою зазначеного курсу є подальше опанування магістрантами практичних навичок сучасного психологічного консультування на підґрунті теоретичних знань і практичних умінь попередніх курсів.

Освітньо-професійною програмою визначені наступні компетентності:

ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Вивчення дисципліни передбачає набуття спеціальних (фахових), предметних компетентностей, а саме:

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність реалізовувати основні принципи та напрями психологічного консультування, стратегії та методи психотерапевтичного впливу у сферах індивідуально-психологічного консультування, сімейного консультування, короткотривалого кризового консультування, групової психотерапії та психокорекції.

СК12. Здатність організувати консультативний процес та використовувати необхідні технології психологічного консультування під час надання психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Сучасні технології психологічного консультування» ґрунтується на теоретичному підґрунті та сформованих практичних навичках таких дисциплін як «Психологія спілкування», «Психологія сім'ї», «Психодіагностика», «Психотерапія», «Життєві кризи особистості», «Основи психологічного консультування».

3. Результати навчання за дисципліною

Освітньо-професійною програмою визначені наступні загальні програмні результати навчання (ПРН), для формування яких використовується навчальна дисципліна "Сучасні технології психологічного консультування":

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР 12. Володіти ефективними методиками консультативної діяльності з клієнтами різних соціальних груп.

ПР 13. Вміти здійснювати завершений цикл надання консультативної психологічної допомоги, глибоко опанувавши методами та технологіями психологічного консультування.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	«Відмінно». Теоретичне підґрунтя курсу засвоєно повністю, необхідні практичні навички консультативної роботи сформовані на високому рівні, всі навчальні завдання, що передбачені програмою виконані, сумарна якість їх виконання оцінена числом балів від 90 до 100.
В	«Дуже добре» – навчальна діяльність високої якості та відповідає всім основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, необхідні практичні навички консультативної діяльності в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання навчальні теоретичні та практичні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, тобто від 82 до 89 балів.
С	«Добре» – навчальна діяльність якісна та відповідає більшості вимог, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, практичні навички консультативної роботи сформовані недостатньо, всі передбачені програмою навчання навчальні теоретичні завдання виконані повністю, якість виконання жодного з них оцінено не нижче середнього балу, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки, є складності у виконання практичних завдань. Сумарна якість виконання оцінена від 74 до 81 балів.
D	«Задовільно» – навчальна діяльність якісна та відповідає основним вимогам, теоретичне підґрунтя курсу освоєно частково, але пробіли не носять істотного характеру, необхідні практичні навички консультативної діяльності в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі види завдань виконані з помилками. Сумарна оцінка за виконання завдань – 64 -73 бали.
Е	«Посередньо» – навчальна діяльність слабка та не відповідає більшості вимог, теоретичний зміст курсу освоєно частково, більшість необхідних навиків консультативної діяльності не сформовано, багато навчальних завдань, що передбачені програмою навчання, не виконані, або сумарна якість виконання оцінена числом балів, близьким до мінімального – 60 – 63.
FX	«Незадовільно» (з можливістю перездачі) – теоретичний зміст курсу освоєно частково, наявні суттєві пробіли, необхідні практичні навички консультативної роботи не

	сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано, або якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості оволодіння навчальною дисципліною.
F	«Незадовільно» (без можливості перездачі) – навчальна діяльність не відповідає вимогам, теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, навчальні завдання не виконані чи містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не виконана, магістрант не володіє навичками консультативної діяльності.

Розподіл балів

Приклад для екзамену

Поточний контроль										всього	іспит	Загальна сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2			РОЗДІЛ 3					
T1.1	T 1.2	T 1.3	К.р.	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 3.1	T 3.2	К.р			
Поточний контроль										60	25	100
5	10	5	5	5	5	5	5	5	10			
Контроль самостійної роботи												
5					5		5			15		

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», при оцінюванні результатів навчання з дисципліни «Сучасні технології психологічного консультування» можливо перезарахування балів (максимально 20 балів) за позанавчальну фахову активність студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей тощо).

Політика дисципліни

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [[Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка](#)]. Окреслимо його основні складові.

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/ покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти робота оцінюється на мінімальний бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамени, комплексні іспити, тести, проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, завдання на лабораторному обладнанні, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

Рівень оволодіння студентами навчальним матеріалом здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль: усні та письмові відповіді на семінарських заняттях, виконання практичних завдань у не аудиторний час та індивідуально-дослідних завдань. Специфікою даного курсу є оволодіння практичними навичками психолога-консультанта, контроль за набуттям яких відбувається на практичних заняттях.

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ ім. А. С. Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015); Положення «Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті ім. А. С. Макаренка» (протокол №11 від 25.05.2020).

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Консультування у методі позитивної психології і психотерапії

Тема 1.1. **Позитивна психологія як метод самодопомоги.** Методичне підґрунтя методу. Базові принципи: надія, баланс, самодопомога. Технології використання принципу надії: позитивна ре-інтерпретація, крос-культурний підхід, метафора.

Тема 1.2. **Технології роботи психолога з внутрішнім конфліктом.** Симптоматичний рівень: макро і мікро-події, балансна модель, чотири якості життя. Актуальний конфлікт. Диференціально-аналітичний рівень: актуальні здібності. Методика ДАО, можливості її використання під час консультування. Внутрішній конфлікт. Базовий рівень і базовий конфлікт. Чотири базові емоційні установки та стадії взаємодії.

Тема 1.3 **П'ятикрокова модель консультування за Н. Пезешкіаном.** Можливості використання моделі в психокорекційній діяльності та як інструмент самодопомоги. Стадія спостереження та дистанціювання: дистанціювання від проблеми позиція спостерігача. Стадія інвентаризації: аналіз змісту емоційних реакцій та стратегій поведінки. Стадія ситуативного підбадьорення: з'ясування можливостей та ресурсів особистості. Стадія вербалізації: конкретне та конструктивне обговорення проблеми. П'ята стадія – розширення системи цілей: зміна концепцій, створення контрконцепцій, усвідомлення інших можливостей.

Розділ 2. Сучасні технології роботи з мотивацією клієнтів

Тема 2.1. **Мотивація та самомотивація – як інструменти доступу до досягнення мети.** Поняття потреби, мотиву, мотивації та самомотивації у психологічній літературі. Мотиви та цілі в структурі діяльності. Поняття хибної мотивації в консультативній діяльності. Технології усвідомлення хибної мотивації. Фактори, що впливають на зменшення мотивації під час діяльності. Техніки підвищення мотивації. Поняття «зони комфорту». Технологія роботи з виходом з «зони комфорту».

Тема 2.2. **Життєві програми та планування життя. Технології досягнення мети.** Програма та план життя. Постановка мети, основні стратегії постановки мети. «Домовленість з собою» як технологія досягнення результату. Моделювання успіху. Похибки в стратегії досягнення мети.

Тема 2.3 **Таймменеджмент.** Сім навичок високоєфективних людей (за С. Кові). Універсальний спосіб планування часу. Аналіз вправ по керуванню часу. Робота зі станом перевтоми. Планування відпочинку як життєва стратегія. Коуч-технології створення позитивних мікро-подій.

Розділ 3. Індивідуальне психологічне консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей.

Тема 3.1. **Консультативні парадигми в психологічній допомозі військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей.** Консультування

центроване на клієнтах: мета консультування, завдання. Глибинна психологія, транзактний аналіз Е.Берна: цілі, завдання, обмеження. Біхевіорально-когнітивний напрямок: основці цілі, завдання та обмеження.

Тема 3.2. **Основні технології роботи.** Особливості та технології роботи з емоційними переживаннями. Робота психолога з тілесними ознаками емоцій, що проживає людина. Технології роботи з ірраціональними переконаннями. Технології групової роботи. Технології консультативної діяльності при ускладненому спілкуванні.

6.2 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост.р	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. Консультування у методі позитивної психології і психотерапії												
Тема 1.1. Позитивна психологія як метод самопомоги.	19	2	2			15	27	2				25
Тема 1.2. Технології роботи психолога з внутрішнім конфліктом.	21	2	4			15	17		2			15
Тема 1.3. П'ятикрокова модель консультування за Н. Пезешкіаном.	26	4	2			20	10					10
РОЗДІЛ 2. Сучасні технології роботи з мотивацією клієнтів												
Тема 2.1. Мотивація та самомотивація – як інструменти доступу до досягнення мети.	19	2	2			15	17		2			15
Тема 2.2. Життєві програми та планування життя. Технології досягнення мети.	19	2	2			15	25					25
Тема 2.3 Таймменеджмент	14	2	2			10	10					10
РОЗДІЛ 3. Індивідуальне психологічне консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей.												
Тема 3.1. Консультативні парадигми в психологічній допомозі військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей.	14	2	2			10	21	1				20
Тема 3.2. Основні технології роботи.	16	2	4			10	22	1			2	20
Всього	150	18	20			110	150	4	4			140

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Позитивна психологія як метод самопомоги	2	
2	Технології роботи психолога з внутрішнім конфліктом.	4	2
3	П'ятикрокова модель консультування за Н. Пезешкіаном.	2	
4	Мотивація та самомотивація	2	2
5	Життєві програми та планування життя.	2	
6	Таймменеджмент	2	
7	Консультативні парадигми в психологічній допомозі військовослужбовцям	2	
8	Основні технології роботи з ветеранами та членами їхніх сімей	4	
Разом		20	4

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Позитивна психологія як метод самопомоги	15	25
2	Технології роботи психолога з внутрішнім конфліктом.	15	25
3	П'ятикрокова модель консультування за Н. Пезешкіаном.	20	10
4	Мотивація та самомотивація	15	25
5	Життєві програми та планування життя.	15	25
6	Таймменеджмент	10	10
7	Консультативні парадигми в психологічній допомозі військовослужбовцям	10	20
8	Основні технології роботи з ветеранами та членами їхніх сімей	12	20
Разом		112	140

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Карікаш В.І. Позитивна психотерапія Н.Пезешкіана – новий напрямок в світовій психотерапії, визнаний ЄАП / В.І. Карікаш //Форум психіатрії і психотерапії. Т.3. Львів, 2001. – с.46-49.
2. Карікаш В.І., Кравченко Ю.Є Психологічне консультування в методі позитивної психотерапії. Методичний посібник. – Черкаси, УНЦПП – 2008. – 22 с.

3. Основи психологічного консультування(лекційний курс): навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія». уклад. Борис Андрійович Якимчук, Ірина Павлівна Якимчук.-Умань: ПП Жовтий О. О., 2013.-204 с.
4. Основи психолого-управліпського консультування: Навч. посіб. / За наук, ред. Л.М. Карамушки. К.: МАУП, 2002.136 с.
5. Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей: навчально-методичний посібник / Хоружий С.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О – Київ: «Центр учбової літератури», 2023. – 90 с.
6. Протоколи надання психологічної допомоги віськовослужбовцям Зброїні сил України в бойових (екстремольних) умовах. Інструкція. – Київ: «Центр учбової літератури», 2023. – 44с.
7. Психологічна робота з військовослужбовцями учасниками бойових дій на етапі відновлення – Київ: «Центр учбової літератури», 2023. – 283 с.

Додаткові:

1. Positive Psychotherapy of Everyday Life: A Self-Help Guide for Individuals, Couples and Families with 250 Case Stories Hardcover – June 23, 2016 – 326 p.
2. Positive family therapy (Positive Psychotherapy) Paperback – August 23, 2016. – 426 p.
3. Психологічне консультування як творчість: філософсько-психологічні аспекти допомоги іншому / Л. Л.Дворніченко // Теоретичні і прикладні проблеми психології № 2 (37). – том 2. – 2015. [збірник наукових праць] / голов.ред. Н.Є. Завадська. – Северодонецк : Вид-во Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 241с. – С.123-129. (фахове видання) 0,5 д.а.
4. Психологічні особливості креативності майбутніх психологів консультантів. / Л. Л. Дворніченко // Теоретичні і прикладні проблеми психології № 1 (42). – 2017. [збірник наукових праць] / голов.ред. Н.Є. Завадська. – Северодонецк : Вид-во Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 336 с. – С.67-75. (фахове видання) 0,5 д.а.
5. Практичні аспекти роботи психолога консультанта з категорією «щастя» / Дворніченко Л.Л. // Науковий вісник Херсонського державного університету. [Збірник наукових праць] Серія: «Психологічні науки». Випуск 2. Т.2. – 2017. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». (index Copernicus) 0,5 д.а.
6. Метафора в роботі психолога консультанта / О. І. Василевська, Л.Л.Дворніченко // Психологія і особистість : [наук. журнал] / Інститут

психології імені Г.С. Костюка НАПН України ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – К. ; Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. – (index Sorernicus) 0,25 д.а. (у друці)

7. Гоян І.М., Марциняк-Дорош О.М., Пасько К.М., Дворніченко Л. Л., Гречановська О.В. Психологічні особливості кар'єрного успіху особистості. Перспективи та інновації науки №9 (27) 2023. С.507-516
<http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/4760>
8. Медянова О.В., Дворніченко Л. Л., Любіна Л. А., Шкраб'юк В. С., Кононенко О. І. Психологічна резильєнтність особистості в умовах війни. Перспективи та інновації науки №10 (28) 2023, С.601-611.
<http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/5187/5217>